

45a

Den 11. desember 1943.

N O R S K V I L J E

Organ for heimefronten.

Norge skal vernes med viljer av stål.

I disse dager hviler nazismens giftskyer særlig tunge og mørke over vårt land. Av de over 1500 norske studenter, som er blitt arrestert og skal føres til Tyskland, vil antakelig idag (9/12) 1200 bli deporteret til det tredje rike. I hundrevis av norske hjem rår uvisshet, fortvilelse og sorg. Med den ytterste nøysomhet i husholdningen og ved personlige ofre har mange foreldre med stolthet og glede sett sine sønner med "duskeluen". Men nå? Er alt forgjeves? Skal det lykkes tyskerne å fullføre sin djevlelske hensikt? Skal ennå engang brutaliteten triumfere? - Vi vet at studentene, selv om de ble butt løslatelse, gods og gull, aldri ville trekke tilbake den individuelle protest, som over 2500 av dem sendte til Kirkedepartementet fra 15. november og dagene framover. Protesten lød slik:

"I anledning av at 10 universitetslærere og over 40 studenter har sittet fengslet i 4 uker og har fått sikringsdom for 6 måneder, uten rettslig grunn, vil jeg uttale at jeg fullt ut sluttet meg til fakultetenes erklæringer i anledning dette overgrep mot vårt universitet og til henstillingen om at de fengslede blir frigitt uten opphold".

Vi vet også at studentene, som gode nordmenn, vil ta sin prøvelse med rolig verdighet. For omlag 4 måneder siden ble ca. 1000 norske offiserer deportert til Tyskland, og bare 6 - seks - skrev under på den erklæring, som lovet dem løslatelse i tilfelle de på tro og love ville erklære ikke å arbeide mot Tyskland. Offiserene lot seg heller føre til Tysklands beryktede leire framfor å bøye kne. Den samme holdning viste i sin tid lærerne, og den samme holdning vet vi også studentene vil vise.

Etter den reaksjon og harme studentearrestasjonene har vakt rundt om i den frie verden, i nøytrale land som Sveits og Sverige, i Finland og i Ungarn, spør vi: "Våger tyskerne å deportere norske studenter og professorer til Tyskland? Vi har alle bitt oss merke i Tysklands skamløse svar på Sveriges protestnote, og vi spør videre: Hva akter Sverige å gjøre? Vi føler oss forvissnet om at dersom den svenske regjering hurtigst mulig tilkjennega overfor Tyskland at malmtransitten over Narvik ville bli stanset i tilfelle de norske studenter ble deportert, ville tyskerne neppe våge å utføre sine djevlelske planer. Sveriges holdning har i den senere tid vært fast og streng nøytral. Svenskene har nå sjangsen til å lege det sviende sår nordmennene ennå har, etter det offisielle Sveriges holdning i de ulykkelige dager i 1940. Høydepunktet av unnfallenheten overfor tyskerne ble nådd da det første tyske troppetog den 1. juli 1940 rullet gjennom Sverige på vei mot Norge. Samme holdning viste Sverige overfor Sovjetsamtøldet, da det russiske folk i dets vanskeligste og bitreste dager fikk oppleve at tyskerne ble gitt begrenset spesialtrafikk fra Narvik over Haparanda til krigsfrontene i Finland. Men - bortsett fra storsvensken, adelen og en del av finansverdenen, følte hele det svenske folk dette - ikke bare som en fornødrelse og skam - men også som et brudd på nøytraliteten. Da denne trafikk i sin tid ble stan

Selvsagt er nordmennene det svenske folk dypt takknemlige for den hjelp som er ytt oss i form av mat og klar. Det har reddet mange verdifulle liv.

Ved å stanse malmtrafikken over Norge nå vil ikke Sverige bare kunne redde hundrevis av unge norske studenters liv, men landet vil da også ha ytt et viktig bidrag til forkortelse av krigen.

Den norske student er folkets søn,
elsker dets færd, av dødsrop blandet,
høibygt og sjøbrutt just som landet,
tror at den store mål vil nå;
ber om at få magt til at stå
trofast og sand der hvor vort land
setter os ut på vor veihårde vakt;
der skal vi slutte vor sønlige pakt
med dets historie, streng, men skjøn -
den norske student er folkets søn.

Det internasjonale studenterforbund, som har sitt sete i London, har sendt de norske studenter denne hilsen:

"De forente nasjoners studenter, som kjemper sammen med dere, hyller deres mot og faste holdning mot overfallsmannen. Nazismen forsøker å ødelegge den frie ånd, den frie forskning og tanke, men vi vet at de ikke har hellet med seg. Fra deres heroiske kamp henter vi stadig inspirasjon. Vi har selv kjempet mot nazismen, og våre beste kamerater er blitt myrdet. Vi står sammen med dere i arméen, i fabrikkene og på universitetene. Nazismen kan aldri ødelegge motstandsånden. Deres kamp gir oss en ny spore for å påskynne seiren. Vi ser fram til den dag nazismen vil bli fullstendig knust og vi fri igjen".

Warner Bartlett, utenriksmedarbeider i britisk kringkasting, skriver om forholdet mellom den jugoslaviske regjering i Kairo og den nydannede nasjonale kommite i Jugoslavia. "Helt siden den jugoslaviske regjering kom i landflyktighet, har det vært bitter strid mellom dem som ville at serberne skulle ha den politiske ledelse og dem som håpet på vennskapelig samarbeid mellom serber, kroater og slovenere. Denne strid har hatt til følge at kong Peter i sin tid utnevnte et kabinett av menn, som i tale hyllet demokratiet, til tross for at deres tidligere levesett motbeviste det. I Tillit til at kong Peters regjering hadde virkelige demokratiske hensikter, har den britiske regjering samarbeidet med dem, ~~inidlærviådråbiskebritiskénoffåsebert~~ blitt medlemmer av Titos stab, og britiske soldater deltar aktivt i hans arme. I Jugoslavia er det blitt dannet en nasjonal frihetskommite under Titos ledelse. Denne kommite har sterk kommunistisk farge. I motsætning til den landflyktige regjering har kommiteen maktet å samle representanter fra alle partier og alle lag av folket. Dette vil uten tvil gjøre sitt til å minske den innflytelse som Kairo-regjeringen har. Følgene av disse utviklinger vil bli følt langt utenfor Jugoslavias grenser. Størrelsen av de forsyninger som tilflyter ~~frinetskjemperne~~ i Jugoslavia er et mektig bevis på det stadig større forhold mellom Jugoslavia og England. Den beste ordning for britene ville selvsagt være at kong Peters regjering og den nasjonale kommite samarbeidet, slik at den mistanke som er til stede om at regjeringen i Kairo samarbeidet med reaksjonære, faller bort."

"Daily Herald" skriver at Tito aldri har inntatt en fiendtlig holdning til monarkiet. En kjent skribent sier som sin mening at Mihailovitsj' tropper, som lenge har vært uvirksomme, ved sin militære holdning p.t. kun kan hjelpe tyskerne. - Utenriksminister Cordell Hull uttaler at låne- og leiehjelp vil bli ytt til enhver gruppe i Jugoslavia som yter effektiv motstand mot Tyskland. Når Titos arme har mottatt mer hjelp enn Mihailovitsj har det sin simple grunn i at Titos tropper er langt mer aktive.

I november måned ble det i Danmark utført 300 sabotasje-handlinger, ve-

sentlig mot jernbanebruer, linjer og fabrikker som arbeidet for tyskerne. Pr. 1. oktober var tallet av flyktninger i Sverige 24.000. Medio november var flyktningeskaren øket til 35.000, herav 18.000 nordmenn og 9.000 dansker.

Under en høytidelighet i London, hvor representanter for Danmark, Norge, Holland, Belgia og Stor-Britania var til stede, ble Danmark anerkjent som alliert nasjon. De engelske ministre Alexander, Law og Duncan og m.a. talte. Kong Haakon var til stede og talte for Danmark. Han ble hjertelig hyldet.

Den tyrkiske president İnönü, Roosevelt og Churchill har hatt et tre dages møte i Kairo. Sovjetsambassadens ambassadør deltok, likoså general Smuts. Etter møtet uttalte den tyrkiske utenriksminister, som også deltok i møtet, til pressen: "Vi er vendt tilbake til Ankara med den største tilfredshet over konferansens gunstige forløp. Ethvert emne ble bragt på bane, og vennskapet mellom Tyrkia og England er blitt betydelig styrket, likesom forholdet mellom U.S.A. og Sovjetsambudet nesten er like godt som til England.

Den amerikanske hær har nå 7.375.000 fullt utrustede og utdannede soldater under fanene.

Tyskerne har forøvet nye mord i Norge. En tysk krigsrett i Øst-Finnmark har dømt 8 nordmenn til døden. Dommen er eksekvert. 6 norske, deriblandt to kvinner, er idømt fra 5 til 15 års tukthus for å ha hjulpet de dødsdømte.

Siste nytt fra frontene:

I Italia har den 5. arme ryddet Cammofjellet og har inntatt den viktige høydestilling Monte Croche, 4 km. vest for Cammo. Også Maggiore-høydene er blitt inntatt, og armeen har nå herredømme over flere km. av Capua-Rom-vaåen. Artilleriet beskytter nå de tyske stillinger langs Geriljano-elven. På den 8. armers frontavsnitt fortsetter framgangen, og britene har nå net et nytt bruhode på Foro-elvens nordside. Svære kamper er i gang, og tyskerne kaster stadig flere tanks inn i kampen. - De siste tre dager er jernbanemål i Italia, flyplasser ved Athen, havnebyene Ciorta Vecchia og Pescara og Palanis i Syd-Hellas blitt heftig bombet. De allierte har mistet 11 fly. 20 tyske fly er blitt skutt ned. General Badoglio har gjort kjent at italienske soldater nå kjemper sammen med 5. og 8. arme i Italia. "Disse soldater representerer det virkelige Italia", uttalte Badoglio. - I tiden 8/9- til 13/11-1943 oppgir de allierte sine tap i Italia til 3212 i fallne og 12.800 mann i store og fanger.

Sovjetsambudet: Den røde arme har fortsatt presset mot byen Snamenka. Etter at jernbanelinjen nord for Snamenka og syd-vest for byen var blitt avskåret og russerne hadde anledet sin endelige storm på byen, melder en dagsordre at byen er befrikket. Det heter i dagsordren: "Etter 3 dagers heftige kamper har russiske tropper erobret byen Snamenka, et viktig jernbaneknutepunkt og et stort tysk motstandscentrum. Avdelinger som har utmerket seg i slaget ved Snamenka, vil fra nå av bære byens navn." Kl. 6 idag avfyrt 120 kanoner 12 salver i anledning byens fall. Begeistringen var stor i Moskva. Russiske tropper rykker videre framover mot Kirovograd, 40 km. s.v. for Snamenka. Russiske tropper fra Kremenshug nærmer seg nå Tsjerkassy. Det viktige knutepunkt Smela er hardt truet. I selve Dnjepr-bøyningen er presset mot Krivoi-Rog sterkt. I dette område har tyskerne ca. 30 divisjoner stående, og det er forbundet med store vansker å skaffe frem forsyningene. Hver divisjon trenger 3-400 tonn pr. dag. Russisk artilleri behersker elvene Dnjeprs og Buga utløp, slik at all tysk sjøtransport er opphørt. Tyskernes voldsomme motangrep vest for Kiev blir holdt. Særlig sterkt er trykket øst for Tsjerniakow. I løpet av tre dager har tyskerne under sitt stormløp hatt 4500 fallne og har mistet 150 tanks. I de øvrige frontavsnitt er kampene av mindre omfang, men så snart jorden fryser til, kan en vente russiske offensiv framstøt av uanet styrke: VINTEROFFENSIVEN.

Fra jugoslavernes hovedkvarter meldes at Titos friskarer utkjemper harde forsvarskamper mot tyske avdelinger i Bosnia. Tyskerne har svare

tap.

Kineserne har gjenerobret byen Chang Te, som japanerne hadde holdt besatt i 5 dager. De japanske tap var svære. Amerikanske fly deltok i kampene. Under det forrige slag om byen mistet japsen over 10.000 mann.

Under an repet mot Marshalløyene forrige lørdag ble to lette japanske kryssere og et handelskip skadet. Flere japanske handelsskip ble skadet, og 42 japosefly ble skutt ned. Ett amerikansk skip ble lett skadet.

Ubekreftede meldinger går ut på (Fra Trondheim over Sverige) at major Bøckmann, Lektor Ullmann og jernhandler Tauler er blitt henrettet av Gestapo.

Det foreligger nå bekreftede meldinger om at den første kontingent på 650 studenter ble sendt fra Oslo til Tyskland med skip. Med transporten fulgte de fleste av de arresterte politimenn og 150 fanger fra Falstad. Rosten av studentene er samlet på Stavern, hvor de sanitære forhold er under all kritikk. Etter dette kan en gå ut fra at svenskene ikke har foretatt seg noe utover å protestere. Den svenske regjerings organ, "Svensk Socialdemokraten", foretar en saktmodig rettet i sin artikkel av igår, hvori det heter: "Man har lagt for meget i Günthers erklæring i den svenske protest til Tyskland. Sverige vil opprettholde sin nøytrale politikk, men det kan ikke unnlates å si sin mening i saker som vedrører vårt broderfolk". "Dagens Nyheter" går sterkt iråtte med regjeringsorganet. Avisen krever at tyske skip skal utelukkes fra svenske havne og fra svenskt territorialt farvann.

I Bulgarias hovedstad Sofia råder intens diplomatisk virksomhet. Riksdagen og regjeringen har holdt ekstraordinære hemmelige møter. Torsdag var landets største parti helt uventet innkalt til møte. Store demonstrasjoner av arbeidere og bønder krever at landet skal trekke seg ut av Tysklands klør. Bulgarske troppedeler har sluttet seg til de jugoslaviske friskarere, og det er helt tydelig at der er et gapende svalg mellom folkets og regjerings syn. Den tyske regjering har meddelt den bulgarske regjering at hvis den gir etter for de stadig stigende krav, må Tyskland forbeholde seg retten til å ta forholdsregler.

Underhuset har debattert krigsforbryterne. Gestapo- og "Dødningshode"-soldatene som tjener som vakter ved fange- og konsentrasjonsleirene, er krigsforbrytere, likeså lederne for de forskjellige avdelinger. Der er legio krigsforbrytere i Tyskland, men alle skal innhentes og få sin straff.

Den første krigsforbryter ble forleden henrettet i Sovjetsamveldet. Han ble hengt i det samme tre, som han hadde latt en ung russisk kvinne klynge opp.

I anledning to-årsdagen for Amerikas inntredelse i krigen har det frie danske råd sendt den amerikanske regjering et takketelegram med uttrykk for den takknemlighet de små nasjoner nærer for landets hjelp og forståelse. U.S.A. har nå 840 krigsskip og 25000 marinekrigsfly.

Det svenske blad "Nordens Frihet" krever at alle såkalte tyske kulturinstitusjoner i Sverige skal fjernes.

Finnlands socialminister vil tre ut av regjeringen.

Den 8. desember talte Olav Rytter fra London i anledning Bjørnstjerne Bjørnsons fødselsdag. Han minnedes Bjørnsons kamp for et fritt Tsjekkoslovakia. Ved festen var kong Håkon, kronprins Olav og representanter for den norske og den tsjekkiske regjering til stede.

På togene har nå Gestapo plasert kvinnelige spioner. Tyske kvinner som snakker utmerket norsk. De innleder gjerne samtaler om hvor forferdelige tidene er, hvorpå de kommer inn på tyskernes redselsfulle opptreden her i landet. Og så hender det at en eller annen røper seg og begynner å utøse seg. Det gjelder derfor å holde tett når en reiser på norske jernbaner for tiden.

En antar at omlag 80000 tyske soldater har forlatt Norge i høst. Tyskerne har tatt over 50 av Oslos beste trikker. Harry Høst er avsatt som ordfører i Stavanger. Han er blitt erstattet med advokat Smedsvig.

V. R. FORSIKTIG.